

ENTRE MUNTANYES, OVELLES, GOSSOS I OSSOS

Estiu de 2011, de primer de juliol a primer d'octubre.

Succeeix a les muntanyes pallareses de la Vall de Montgarri a l'Alt Àneu, des del Port de Salau fins a Serra Clavera passant pel Port d'Aulà. L'accés fins la cabana i la pleta en vehicle tot terreny, pujant per una pista des d'Alós d'Isil, amb 1 hora aproximada de trajecte.

Pleta i cabana als Vinyals – Salau

Abeurador a la pleta

Ovelles a la pleta

Clot dels Vinyals

Durant aquests tres mesos, fent tasques de guarda i protecció sota els auspicis de la Generalitat de Catalunya, del ramat de l'Alt Àneu compost per uns 1500 caps de bestiar de diferents propietaris, he tingut la oportunitat i la sort de poder veure l'ós en dues ocasions, dic sort, perquè no s'ha hagut de lamentar cap pèrdua de bestiar i perquè, com diu el meu pare, "té la gàbia molt grossa" i per tant és molt difícil de veure. Per altra banda, és un animal molt potent i astut, però també molt tímid i que evita les topades amb l'ésser humà.

En Gaube damunt la pleta

La Burxata Pulida damunt la pleta

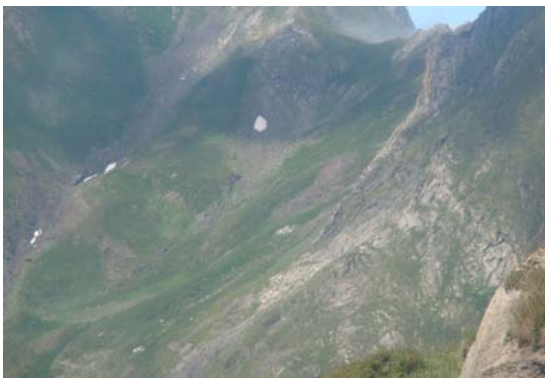

L'Armand i el seu equip damunt l'estany gros del Port d'Aulà

La Bam i la Uk controlant el ramat a la Serra de la Tinta

Per secundar la meua comesa em vaig emportar de casa dues gosses de conducció de ramats de la raça Border Collie: la Uk i la Bam, i dos gossos de protecció de ramats de la raça Muntanya dels Pirineus: en Gaube de la Borda d'Urtx de Cal Manistró i la Burxata Pulida de Casa Hostal de Cal Manistró

Serra Clavera

Barranc de Salau

Prop del Port d'Aulà

Coma dels Vinyals

La primera observació de l'ós va ser el dilluns dia 18 de juliol; jo arribava al Port d'Aulà i el ramat pujava per una canal pasturant regalèssia i molt tranquil; la boira, que allà l'anomenen "gavatxa" tapava quasi tot el port, de sobte el ramat es sobresalta, fa un rebel i marxa corregent des de la canal en direcció al Clot del Vinyal, en Gaube de 4 anys d'edat, es plantà just davant del ramat, i començà a bordar aferrissadament en mig d'aquella boira tant espessa, aleshores a uns 10 metres del gos, vaig poder veure la figura d'una ossa i un dels seus cadells, era de peu davant d'en Gaube; de sobte i com si fos un fantasma, va desaparèixer per la presència del gos que jo animava amb crits: "toca'l, toca'!!!!". Al costat esquerre, sobre l'estany d'Aulà, hi havia un escamot d'egües que començaren a renillar i corrent a tota velocitat varen travessar la Serra de la Tinta, direcció a Clavera. Al veure aquell garbuix, vaig continuar cridant per encoratjar més al gos mentre corria en direcció per on havien fugit les ovelles que ja havien desaparegut també. Un cop vaig recuperar el ramat, a uns dos quilòmetres aproximadament, vaig comprovar que no n'hi havien de ferides, encara que molt nervioses i atemorides, i en Gaube encara bordant al costat del ramat amb signes evidents d'irritació; llavors va ésser quant vaig començar a adonar-me del que havia passat: un atac, sense èxit, d'una ossa amb cadells i que va ser aturat per l'acció d'un sol gos de protecció. Tot seguit va ser quan em varen venir els tremolors i unes sensacions difícils d'explicar.

La Mercè amb l'equip

Serra Clavera

En Gaube muntant guàrdia al Clot dels Vinyals

En Gaube amb el "collar de punxes" a la pleta

La segona observació, va ser la matinada del dimecres 25 d'agost. Encara no era de dia, tot just començava a clarejar i el dos gossos de protecció, en Gaube i la Burtxata de 5 mesos d'edat, bordaven molt seguit al costat del barranc de la Coma dels Vinyals, just on tenia la pleta amb el ramat i la meua cabana. En sentir-los ja feia estona, vaig llevar-me i els vaig cridar pensant que bordaven a una vaca, euga o guilla, però al sentir-me varen arrancar a corre cap a baix del barranc, tot seguit, vaig veure pujar un animal fosc per l'altre costat del barranc i vaig pensar que era un senglar, però no va ser fins que a l'arribar ell al terreny pla, vaig veure que no corria com un senglar i vaig agafar els prismàtics; va ser llavors que vaig poder contemplar a un exemplar d'os bru que fugia a tota velocitat empaitat pels meus dos gossos de protecció, ell corria i de tant en tant tombava el cap per mirar als seus perseguidors encara que sense perdre velocitat. En Gaube i la Burtxata es van aturar i varen continuar bordant força estona i l'ós va marxar tombant la carena en direcció al barranc de Salau. Aquell dia vaig engegar el ramat en aquella direcció i vaig estar pendent per si el podia veure un altre cop o podia trobar les seves petjades... però sense èxit.

Ovella amb el seu xai acabat de néixer a la pleta

Tres cérvols al Barranc de Salau

Clot dels Vinyals

A la cabana: l'Armand, en Ramon, la Sibil·la i en Gaube

En el mateix terme però al costat francès, hi havien dos ramats més en el Port de Salau, i l'ós ja havia mort una vintena d'ovelles per aquelles dates, i una xifra semblant a l'altre ramat del Port d'Aulà. En els dos ramats francesos no hi havien gossos de protecció, ni una pleta per fer-hi dormir les ovelles, sinó que pràcticament anaven soles tot el dia i dormien sense companyia de cap tipus. És evident que els ossos ho tenien molt més fàcil al costat francès que al costat català.

Clot dels Vinyals

Collars de punxes construïts artesanalment per l'Armand

Voltors al Port de Salau

En Gaube controlant el ramat al Clot dels Vinyals

L'ós és un animal omnívor, el 70% de la seva dieta és vegetariana, però també necessita aliment de procedència animal com carronyes, ous, petits mamífers, etc... que caça si té la oportunitat, i la carn humana no figura en el seu menú.

Pla de Salau

A la cabana: l'Armand, en Ramon, l'Hug, la Sibil·la la Bam i la Uk

Amb aquesta experiència viscuda a la Vall de Montgarri, he comprovat que els ramats necessiten un pastor que els cuidi, unes infraestructures adequades i uns bons gossos de protecció per minimitzar les pèrdues i fer possible la convivència del món ramader i la fauna salvatge. Penso que això es la riquesa que tenim, que costa molt poc destruir-la, però que si no la conservem només viurem del record, i els nostres fills i els nostres nets no podran gaudir d'una naturalesa sana i pura que en definitiva és la nostra mare.

Armand Flaujat i Viayna
Monitor d'ensinistrament de gossos pastors.
Tècnic en gossos de protecció de l'Institut Pirinenc.
Octubre 2011